

Ciupagul de Balta în colecțiile Muzeului Regiunii Porților de Fier

Catalog. Subzona Satul de sub munte

Varvara Magdalena Măneanu

Istoricul formării colecției de cămăși femeiești fără poale din cadrul Muzeului Regiunii Porților de Fier și descrierea cantitativă, pe subzone etnografice, au fost abordate în studiile noastre anterioare¹. S-a observat că nu toate așezările zonei etnografice Mehedinți, cu subzonele sale, sunt uniform reprezentate în colecție, dar chiar și astfel colecția existentă este valoroasă, oferind informații utile, privind lărgirea cunoașterii portului popular din această parte a Olteniei, mai ales la mijlocul secolului XX. În ceea ce privește reprezentarea satelor din **subzona Plaiul Cloșani**, și mai îngustul areal **Satul de sub munte**, cel mai bine din punct de vedere al artefactelor păstrate în colecțiile muzeului, pe baza cărora azi se mai pot formula unele nuanțări în ceea ce privește specificul cămășii femeiești fără poale, cu denumirea locală ciupag, se regăsește satul **Balta**.

Avem în vedere, în prezentul studiu întreprins de noi pentru **satul Balta**², iar nu comuna Balta cu satele sale. Ne propunem o astfel de abordare având în vedere o informație foarte prețioasă primită cu ani în urmă de la o *bălteancă*³, ce ne relatează *că la noi la munte oamenii se recunosc* după unele detalii ale accesoriilor-trăiști, desagi, iar noi credem că și unele detalii de confecționare ale unei piese principale de port precum ciupagul au funcție de identificare. În cazul nostru, spre exemplu elementele decorative de pe bentița ce formează gulerul, puteau fi pentru o perioadă de timp o marcă de identificare. Între cămășile de la Balta, mai multe cămăși provenind de la persoane diferite au brodat pe bentița de la gât, **zăluța**, care ar fi putut avea rol de marcă identitară.

Revenind la seria de ciupage din satul Balta, păstrate în colecțiile muzeului, acestea prezintă interes prin faptul că ilustrează astăzi o bună parte din observațiile și concluziile cercetătorilor din perioada ultimilor ani ai secolului XX, asupra costumului femeiesc din zonă,⁴ sau lasă loc în unele cazuri, la nuanțări sau detalieri ale concepției esteice ale acestei comunități privind modul cum trebuie să arate ciupagul ca piesă principală de port femeiesc în diferite împrejurări⁵.

Spre exemplu, aserțiunea că *mehedințenii au avut predilecția pentru albastru deschis și liliachiu, culori care domină catrințele și iile vechi, în mare majoritate a modelelor vechi*,⁵ (Elena Secoșan) nu pare să reflecte decât realitatea de la un moment dat, o linie de modă, căci din cele 312 de ciupage aflate în colecția muzeului nostru doar 3 exemplare au motivul decorativ realizat în nuanțe

de albastru(P.1573, P.1579, P.1175) și un ansamblu de costum realizat mai recent(P. 2768). De asemenea și constatarea doamnei Elena Secoșan că: *In zona de nord, cămașa femeiască reflectă o sobrietate prin ornamentul tratat robust în linii largi și preferința pentru soluții simple, altița fiind adeseori eliminată, „blana” întinzându-se de la umăr până jos,*⁵ nu se confirmă în structura decorativă de pe mâneca ciupagelor din **Plaiul Cloșani**, aflate în Colecția MRPF, în general și nici a celor din satul Balta, în particular

Din satul Balta, în colecția muzeului, se păstrează **25 ciupage**. Dintre acestea douăzeci sunt cu altiță, optsprezece cu decor tritpartit al mânecii(altiță, încreț și râuri sau tablă pe mânecă) , patru cu altiță separată (P1169, P1154, P1248, P 1134,), trei cu altiță fără încreț, cinci cu mâneca în tablă(cu râuri lungi, P1139, sabiate, P.1276, năsipită, P1194, vezi P226 cu rânduri sărite, P230). Toate piesele au mâneca largă în partea de jos, terminată cu rânduleț de jur împrejur la șatesprezece dintre piese, iar cincisprezece dintre acestea prezintă rânduleț pe lângă altiță, uneori mai lat, alteori mai îngust.(P1265, P2723, P2786, P1273, P1189, P1134, P1261, P1384, P1182, P1171, P1248, P227, P1257).

Ca element decorativ se mai întâlnește adesea, utilizarea cusăturilor principale în cheiță colorată (P1219, P230, P1265, P2723, P1273, P226, P1189, P1261, P1257, P1266) a festonului pe marginea mânecii, (P1219, P230, P1325, 1265, P1134, P1384) și a cusăturii *ciupag*, cusătură peste crețuri mai rar .(P226, P1266)

Din punct de vedere cromatic cele mai multe sunt monocrome negru, maro, grena. Cele cu decor negru, după părerea noastră fiind mai vechi sau în unele cazuri urmând o linie *bătrânească, în sens de tradițional*. Cromatica se diversifică mai întâi prin utilizarea mărgeluțelor colorate pentru a completa decorul ales cu negru, iar apoi prin pătrunderea la sate a coloranților textili de sinteză, arniciului colorat, mulineului, adus de la oraș sau procurat de la magazinele sătești, mai ales după 1950. Față de modelul clasic în care altița este separată de încreț, se observă **o inovație** strict tehnică unde altița are lucrată în partea ei de jos și fâșia ce reprezintă porțiunea încrețului, aceasta la rândul ei fiind prinsă de bucata mânecii cu râuri(P.1169).

O altă observație pe care o putem face la unele ciupagele cu încreț din această zonă, ca și la unele din alte zone, este că după ce acesta a devenit dintr-o cusătură utilitară una cu un caracter strict estetic, reprezentată de o fâșie transversală pe mânecă, lucrată într-un punct special numit *pe dos*, preponderent cu motive geometrice romboidale, la o piesă dăsim o abatere de la această regulă ciupagul, P1265, care adaptează încrețului motive vegetale în vrej, brodare pe fire trase.

În colecția de ciupage de la Balta, de asemenea există și exemplare care poartă o caracteristică identificată de Elena Secoșan pentru cămășile femeiești bătrânești de *Mehedinți în general și anume despicătura pe mijlocul pieptului*,

fără cusătură.,.(P1169, P2786), amploarea mânecilor (P2786).⁶

Tehnica alesului în război, practicată și în trecut, se valorifica în perioada 1970-1980 în frumoase cămăși alese în cocleți, specifice zonei de munte ⁷, după cum arăta și E. Secoșan. Astfel și în arealul așezărilor comunei Balta găsim câteva exemplare de acest tip.

Ca elemente decorative ce formează câmpii ornamentali pe mânecă piept sau spate, întâlnim pomul vieții, salsia, extrem de schematizat(P1261, P1276), creanga bradului, ciutura(P1219. P230), zăluțele(P1325, P1194, P230, P1273,P1134), soarele(P1257,P1265, P1134,P1154), combinate cu rânduri de romburi, ochi, linii șerpuite sau în zigzag.

Ciupagul P1325 care are numai bentița de la gât, brodată cu arnici colorați cu motivul decorativ **zăluța**, în rest este lucrat cu rânduri de șabac alb, fiind albă în principal după părerea noastră, este confecționată sub influența ciupagelor din Clisura Dunării, cu *ciurătură*. Pentru particularitățile ciupagului de la Balta prezentate mai sus și alte detalii, vezi **Anexa 1: Catalog. Ciupage din arealul Balta Mehedinți**. Despre alte influențe, interferențe vom putea să ne pronunțăm după ce vom parcurge studiul tuturor ciupagelor provenite din satele de sub munte din Mehedinți, păstrate în colecțiile Muzeului Regiunii Porșilor de Fier.

Note

1. Măneanu Varvara Magdalena, *Colecția de Textile-Port Popular a Muzeului Regiunii Porșilor de Fier.1 Ciupage din Plaiul Cloșani*, în **Drobeta**, vol. XXI, seria Etnografie, Editura EUC, Drobeta Tr Severin, 2011, p. 64-87; Idem, *Colecția de Textile-Port Popular a Muzeului Regiunii Porșilor de Fier.2. Ciupage din Clisura Dunării*, în **Drobeta**, vol. XXII, seria Etnografie, Editura EUC, Drobeta Tr Severin, 2012, p.165-182

2. Din satul Balta provin 25 de ciupage, iar din satele ce țin de comuna Balta există un număr nesemnificativ de piese : Sfodea(1), Prejna (1), Costești (1), în timp ce din Gornovița și Coada Cornet nu există nici o piesă. Deoarece Sfodea, Prejna și Costești sunt în arealul satului Balta, vom atașa la sfârșitul Catalogului și fișele acestora.

3. O informație prețioasă am primit în 1998, de la regretata noastră colegă **Anișoara Brândușoiu, originară din Balta**, privind elementele distinctive, ale unor piese de port popular, accesorii(trăiști), alte obiecte precum leagănele ale unei anume comunități. Aceasta arăta că: *oamenii în diferite împrejurări, târguri, nedei, etc. se pot recunoaște din ce sat sunt, chiar dacă acestea sunt apropiate sau mai îndepărtate, Balta,(din Izverna, Prejna, Costești, Sfodea etc.), după unele detalii precum modul cum și cu ce culori sunt împletite baierile, trăiștilor; desagilor; leagănelor.ș.a.*

4. Elena Secoșan, *Portul popular din Mehedinți*, în **Arta Populară în Mehedinți**, Drobeta Tr Severin, 1982, p. 87-119; Marcela Bratiloveanu Popilian, *Plaiul Cloșani*, Editura Sport-Turism, București,1990, p.100

5.Gh. Dumitrescu, *Arta populară olteană*, în **Oltenia**, Fundația Culturală Regele Mihai I , Editura Scrisul Românesc,1934, p.409

6. Ibidem, p. 94

7.Idem, p. 100

ANEXA 1. CATALOG

Ciupage din arealul Balta-Mehedinți

1. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P226

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, arnici albastru, grenă, liliachiu, galben, croit, asamblat, cusut, cheiță simplă, brodat cu acul pe fir

Dimensiuni: L. 30cm.

Descriere: Cămașă femeiască fără poale, încrețită în jurul gâtului cu mâneca dintr-una cu decor floral mărunț în tablă, largă la capăt, terminată cu un rând mai lat de jur împrejur și cu feston grenă, despicată pe mijlocul pieptului decorat de o parte și cealaltă cu tablă asemenea celei de pe mânecă, gura cămășii se termină cu o cusătură pe creț, în colțuri cu fir de culoare albăstrie și bentiță cu motiv geometric brodat, se închide cu șnuruleț terminat cu ciucuri, Cusăturile de încheiere principale sunt în cheiță

Stare de conservare: foarte bună

2. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P227

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, arnici grenă, mătase albă, fluturi, ales în război, cusut, brodat cu acul.

Dimensiuni: L. 60cm.

Descriere: Cămașă femeiască, încrețită în jurul gâtului, cu mâneca tripartită, cu rânduleț pe lângă altița în blană, încreț de culoare albă, două rânduri pe mâneca la capăt largă, cu rânduleț de jur împrejur, cămașa este despicată pe mijlocul pieptului, care de o parte și alta are câte o blană din motive asemenea celor din altiță și rândurile de pe mânecă. Gura cămășii se termină cu o broderie mărunț peste creț ca o bentiță. Motivul decorativ este ales cu arnici de culoare grenă, format de șiruri de romburi și rânduri de zăluțe, punctat de de fluturi, asemenea motivelor din altiță și rândurile de pe mânecă.

Stare de conservare: foarte bună

3. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P230

Titlu: ciupag

Datare: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă; croit; asamblat; cusut; cheiță; brodat; lănică culoare neagră;

Dimensiuni: L. 38cm

Descriere: Cămașă femeiască fără poale, monocromă, încrețită în jurul gâtului, tipul carpatic, bentița de la gât cu motive geometrice, mâneca cu tablă pe de-a întregul, formată din înlănțuire de romburi, largă în partea de jos și se termină cu un rând de romburi de jur împrejur.

Stare de conservare: foarte bună. Valorificată expozițional. 2011. expo temporară, Ciupagul din Plaiul Cloșani.

4. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1134

Titlu: ciupag

Datare: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, brodat, cheiță, arnici negru, mărgelile policrome

Dimensiuni: L. 47cm.

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, cu altiță separată, formată de trei rânduri de motive geometrice soarele conturat cu mărgelile policrome, roz, albastru, galben, verde, cu un rânduleț pe lângă altiță mai lat, încrețul este suplinit de o cusătură în cheiță ce unește altița cu mâneca, dublată de două rânduri de mărgeluțe roșii și verzi; mâneca se termină la capăt largă, are trei rânduri de motive geometrice asemenea celor ce formează altița, mâneca se termină la capăt cu un rânduleț de motive florale din mărgeluțe policrome, asemenea unui vrej, cămașa este despicată pe mijlocul pieptului, care de o parte și alta are câte o tablă formată de câte trei rânduri alăturate asemenea celor de pe mânecă, pe spate patru rânduri, gura cămășii se termină cu o bentiță îngustă brodată cu zăluțe policrome.

Stare de conservare: foarte bună

5. Cămașă femeiască fără poale

Nr. Inventar: P1139

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, brodat, lănică neagră, mărgeluțe policrome.

Dimensiuni: L. 45cm;

Descriere: Cămașă femeiască fără poale, tipul carpatic, cu guleraș pe bentiță, brodat cu motive geometrice, cu arnici negru și fluturi, gura cămășii se încheie cu șnuruleț cu ciucuri, mâneca cu blană de răuri lungi, de motiv floral geometrizat, largă în partea de jos, terminată cu un rânduleț de jur împrejur, motivul decorativ este floral, ales cu lănică neagră, punctat cu mărgeluțe policrome și fluturi, pe piept de o parte și cealaltă decor în tablă format de câte șase rânduri alăturate, pe spate patru rânduri, asemenea răurilor de pe mânecă.

Stare conservare: foarte bună. Valorificată expozițional. 2011. expo temporară, Ciupagul din Plaiul Cloșani.

6. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1154

Titlu: ciupag

Datare: mij. Sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, arnici negru, brodat, cheiță, mărgeluțe,

Dimensiuni: L. 49cm.

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, cu altiță separată, în tablă formată de motivul soarelui și cruciulițe încadrate în romburi, punctate de mărgeluțe policrome brodate, mâneca are patru rânduri formate de motivele decorative din altiță, este la capăt largă, cămașa este despicată pe mijlocul pieptului, care de o parte și alta câte o tablă formată din elementele decorative asemenea celor din altiță și rândurile de pe mânecă, pe spate are patru rânduri, gura cămășii se termină cu bentiță îngustă, brodată.

Stare de conservare: foarte bună

7. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1169

Titlu: ciupag

Datare: jum. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, cusut, ales în război, arnici grena, galben, brodat, cheiță

Dimensiuni: L. 47cm.

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, mâneca tripartită, cu altiță separată, formată patru rânduri de rombulețe înlănțuite și un rând îngust de motive geometrice de culoare galben deschis ce ține locul încrețului, altița este prinsă de mânecă cu o cheiță simplă de culoare grena, mâneca este cu trei rânduri pe mânecă care la capăt este largă, cămașa este despicată pe mijlocul pieptului până la brâu, de o parte și alta câte trei rânduri asemenea celor de pe mânecă, iar pe spate patru rânduri, gura cămășii se termină cu o bentiță îngustă brodată.

Stare de conservare: foarte bună

8. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1171

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, ales în război, cusut, mătase crem, arnici negru, verde grena

Dimensiuni: L. 47cm.

Descriere: Cămașă femeiască, încrețită în jurul gâtului, cu mâneca dintr-una, decor tripartit, cu rânduleț pe lângă altiță, cu încreț ales cu mătase crem, și două rânduri pe mâneca la capăt largă, cămașa este despicată pe mijlocul pieptului, încheiată până aproape de gura cămășii cu cheiță simplă de culoare albă. Pe piept, într-o parte și alta are câte o blană formată de motiv decorativ geometric ales în război același ca cel de pe altiță. Gura cămășii este terminată cu o bentiță mai lată, brodată cu motive geometrice lucrate cu acul cu arnici negru și se încheie cu un șnuruleț de culoare albă.

Stare de conservare: foarte bună

9. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1182

Titlu: ciupag

Datare: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de acasă, croit, asamblat, ales în război, cusut, brodat cu acul, fluturi, mărgeluțe

Dimensiuni: L.40cm.

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, mâneca tripartită, cu rânduleț pe lângă altiță, cu un încreț lat, la capăt este largă, cu două răuri și se termină cu un rânduleț de motive decorative geometrice, ochisori sau pituțe, brodate cu acul, înafară de încreț care este de culoare crem, tot decorul care este ales în război, geometric, format de linii în zigzag grupate și de culoare grenă, punctat cu fluturi și mărgeluțe. Cămașă este despicată pe mijlocul pieptului decorat pe o parte și alta de câte o tablă din modelul altiței intercalată la mijloc cu o fâșie ce repetă ca tehnică și decor încrețul gura cămășii se termină cu o bențiță brodată cu motive geometrice de culoare grenă, iar pe spate are trei rânduri.

Stare de conservare: foarte bună

10 Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1189

Titlu: ciupag

Datare: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, țesut, croit, ales, arnici negru, bej, asamblat, cusut, cheiță, brodat

Dimensiuni: L: 41cm;

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, cu mâneca tripartită, dintr-una, cu rânduleț pe lângă altiță în blană, cu trei rânduri pe mâneca largă la capăt și terminată cu un rând lat de jur împrejur, cămașa este despicată pe mijlocul pieptului care de o parte și alta are câte o blană din motive ornamentale semenea celor din altiță, iar mijlocul pieptului este marcat de o fâșie îngustă din același motiv decorativ, pe spate sunt patru rânduri, iar gura cămășii se termină cu o bențiță brodată tot cu arnici negru, cusăturile principale sunt în cheiță de culoare neagră, iar marginile la despicătura cămășii este festonată cu arnici negru, întreg decorul înafară de încreț este monocrom-negru

Stare de conservare: foarte bună

11. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1194

Titlu: ciupag

Datare: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, brodat, arnici negru, mărgeluțe policrome,

Dimensiuni: L.42cm.

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, cu mâneca dintr-una, în tablă, largă la capăt cu rânduleț de jur împrejur, despicată pe mijlocul pieptului, de o parte și alta are câte o blană din elementele decorative asemenea celor de pe mânecă, pe spate patru rânduri din aceleași motive decorative. Gura cămășii se termină cu o bențiță brodată cu motive geometrice mărunte punctate cu mărgeluțe policrome. Întreg decorul este realizat din alăturarea elementului decorativ floral trifoiul cu patru foi, brodat cu negru și conturat cu mărgeluțe policrome: galbene, mov, albastre, verzi.

Stare de conservare: foarte bună

12. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1219

Titlu: ciupag

Datare: mij. sec. XX

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, ales în război, cheiță simplă, feston, arnici negru, mărgeluțe albastre, roz, galben

Dimensiuni: L. 57cm.

Descriere: Cămașă femeiască, încrețită în jurul gâtului, mâneca tripartită, cu rânduleț pe lângă altiță, lat, cu altiță formată de patru rânduri orizontale dintr-o înșiruire de romburi, cu încreț de culoare crem, și două rânduri pe mâneca la capăt largă, terminată cu feston negru, rândurile de pe mânecă au același romburi ca cele din altiță și cele două câmpuri ornamentale în tabla, care decorează pieptul de o parte și alta, gura cămășii se termină cu o bențiță brodată cu motive decorative geometrice, cusăturile principale sunt în cheiță de culoare neagră, cămașa este despicată pe mijloc, fiecare romb ales din câmpurile decorative ale cămășii are brodat în mijloc câte un rombuleț din mărgeluțe roz, albastru, galben.

Stare de conservare: foarte bună

13. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1248

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, brodat, arnici, negru, cărămiziu, lănică neagră.

Dimensiuni: L. 47cm.

Descriere: Cămașă femeiască fără poale, încrețită în jurul gâtului, tipul carpatic, cu altiță separată formată de șase rânduri despărțite cu o cusătură lănișor de culoare cărămizie, cu rând pe lângă altiță, încreț și mânecă în tablă cu motive florale geometrizzate. Tabla de pe mânecă, decorul de pe pieptul cămășii, cele cinci rânduri de pe spate sunt formate de o înălțuire de romburi. Altița și încrețul ce fac parte din aceeași bucată de croi, par a face parte din altă piesă mai veche care a fost asamblată cu stanul și mânecile mai recente, țesătura din care acestea sunt confecționate având altă textură, mai densă decât pânza din altiță (subțiată).

Stare de conservare: bună. Valorificată expozițional.

2011. expo temporară, Ciupagul din Plaiul Cloșani.

14. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1257

Titlu: ciupag

Datare: mij. sec. XX

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat cusut, arnici negru, mătășică crem, brodat în musculițe, cheiță simplă

Dimensiuni: L: 46cm;

Descriere: Cămașă femeiască fără poale, încrețită în jurul gâtului, mâneca tripartită, cu rânduleț pe lângă altiță, formată de două benzi alăturate din combinații de romburi, încreț geometric brodat cu crem, mânecă largă la capăt, cu două râuri late de motiv vegetal continuu, intercalate de un rânduleț de motive geometrice mărunte, separate, melc geometrizat, mânecă se termină cu rânduleț de jur împrejur, despicată pe mijlocul pieptului, încheiată cu cheiță simplă, pe fiecare parte a pieptului decorul este același ca pe mânecă, gura încrețită a cămășii se termină cu o bentiță, brodată cu motive geometrice de culoare neagră. Gura cămășii se închide cu șnuruleț cu ciucuri.

Stare de conservare: foarte bună

15. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1261

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, brodat, arnici maron, mătășică

Dimensiuni: L: 48cm;

Descriere: Cămașă femeiască fără poale, încrețită în jurul gâtului, tipul carpatic, cu mânecă tripartită cu altiță în tablă formată din cinci rânduri de motiv floral geometrizat, încreț de culoare deschisă, mânecă largă la capăt este în blană sabiată, terminată cu râuleț de jur împrejur, cusăturile principale sunt realizate în cheiță simplă de aceeași culoare ca întreg decorul cămășii, monocrom-maroon, cămașă este despicată pe mijlocul pieptului, de o parte și alta decorat cu câte o blană de rânduri sabiate asemenea celor de pe mânecă. Gura cămășii se termină cu o bentiță îngustă brodată cu motive geometrice maron. Rândurile sunt formate de o succesiune de pomul vieții, saccia.

Stare de conservare: foarte bună. Valorificată expozițional. 2011. expo temporară, Ciupagul din Plaiul Cloșani.

16. Cămașă femeiască fără poale

Nr. Inventar: P1265

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, Brodat, brodat pe fire trase, cheiță

Dimensiuni: L. 46cm

Descriere: Cămașă fără poale, tipul carpatic, cu bentiță brodată la gura cămășii care se închide cu șnur cu ciucure mânecă largă în partea de jos și în blană formată de un motiv decorativ floral, mărunț, nășipit, compact, brodat cu arnici negru, pe piept două fășii în blană de motiv floral asemenea celui de pe mânecă, pe spate patru rânduri de motiv decorativ geometrizat, brodat cu negru.

Stare conservare: foarte bună. Valorificată expozițional. 2011. expo temporară, Ciupagul din Plaiul Cloșani.

17. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1266

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, brodat, arnici negru, fluturi, mătășică cânepie

Dimensiuni: L. 48cm;

Descriere: Cămașă fără poale, tipul încrețit în jurul gâtului, mâneca tripartită, cu altiță în tablă, formată de motive geometrice cu încreț și trei rânduri pe mâneca largă la capăt, de jur împrejur terminată cu o bordură de motive geometrice ca la râurile de pe mânecă, la gât se termină cu gulerul format de o bențiță și o cusătură creț sub bențiță brodată cu motiv geometric mărunț, se închide cu șnuruleț cu ciucuri, pe piept motiv geometric compact, într-o parte și alta, iar pe mijloc o fâșie cu motiv geometric realizat în tehnica încrețului, pe spate patru rânduri de motive geometrice. Decorul cămășii este format de motivul *prescurei* de culoare crem înscris în pătrate brodate cu arnici de culoare neagră, punctat cu fluturi.

Stare de conservare: foarte bună

18. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1273

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă; croit; asamblat; cusut; cheiță; brodat; arnici negru; mătășică galbenă; fir metalic; fluturi

Dimensiuni: L. 49cm;

Descriere: Cămașă femeiască fără poale, cu mâneca tripartită, altiță în blană, încreț de culoare crem, cu două rânduri pe mâneca largă la capăt, terminată cu rând de jur împrejur, cămașa este despăcată pe mijlocul pieptului, gura cămășii se termină cu o bențiță îngustă brodată cu motive decorative geometrice, pe piept de o parte și alta câte o blană formată de motive similare ca cele din altiță și râurile de pe mânecă, tot decorul geometric este monocrom, negru punctat cu fir metalic și fluturi, cusăturile principale sunt în cheiță neagră simplă, cămașa se strânge la gât cu șnuruleș cu ciucuri de culoare neagră. Motivul dominant variantă de *prescură* în colțuri cu vîrfuri de brăduț.

Stare de conservare: foarte bună

19. Cămașă femeiască fără poale

Nr. Inventar: P1276

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă; croit; asamblat; cusut; brodat; arnici negru

Dimensiuni: L: 49cm

Descriere: Cămașă femeiască, fără poale, monocromă, încrețită în jurul gâtului, tipul carpatic, mâneca cu blană pe de-a întregul, cu rânduri sabiate, iar în partea de jos, brodată cu rânduri de motiv floral geometrizat, motivul sacciei, pomul vieții.

Stare conservare: foarte bună. Valorificată expozițional.

2011. expo temporară, *Ciupagul din Plaiul Cloșani*.

20. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1325

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec XX

Material/Tehnică: pânză de casă; croit, asamblat, cusut, cheiță, brodat cu acul, feston, arnici negru, cărămiziu, galben

Dimensiuni: L. 48cm

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, cu altiță separată, mâneca largă la capăt se termină cu un feston alb, gura cămășii se

termină cu o bențiță îngustă, brodată compact cu acul cu zăluțe de culoare galbenă, verde, cărămizie, pe fond negru, despăcată pe mijlocul pieptului. Elementele de croi sunt conturate de un ajur alb. Înafara de gulerul bențiță care este colorat și brodat cu motive decorative zăluța cămașa este albă.

Stare de conservare: foarte bună

21. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1384

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, brodat, asamblat, cusut, arnici negru, verde, fluturi

Dimensiuni: L. 44cm

Descriere: Cămașă femeiască fără poale, încrețită în jurul gâtului, cu mâneca tripartită, cu rânduleț pe lângă altiță mult lățit, cu altiță formată de opt rânduri de motive geometrice, cu încreț albicios și două rânduri pe mâneca la capăt largă. Cămașa este despicată pe mijlocul pieptului, decorat pe o parte și pe cealaltă de câte o tablă cu același motiv decorativ ca la altiță, motivul decorativ este geometric format de benzi ce grupează rânduri de romburi și linii în zigzag, brodate cu arnici de culoare neagră și verde, broderia este punctată de paiete, gura cămășii este terminată cu o bentiță cu motive geometrice brodate și se închide cu ciucuri de culoare neagră. Cusăturile principale sunt în cheiță simplă de culoare neagră.

Stare de conservare: foarte bună

22. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1788

Titlu: ciupag

Datare: mij. sec. XX, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, arnici negru, matăsică roz deschis, ales în război

Dimensiuni: L. 45cm

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, cu mâneca tripartită, cu un rând lat pe lângă altiță formată de patru benzi de motive geometrice, *rombul- ciutura*, încreț potrivit de lat, cu motive geometrice-*ciutura*, brodat cu mătase roz deschis, mâneca cu două rânduri, la capăt este largă. Cămașa este despicată pe mijlocul pieptului până la brâu, pe piept de o parte și alta câte o blană formată de un motiv decorativ geometric, dispus în cinci rânduri de romburi, grupate câte două, cu floarea cu patru petale în mijloc-*trifoi cu patru foi*. Înafară de altiță tot decorul este realizat cu culoarea neagră, ales în război și este punctat cu mărgele. Gura cămășii de termină cu o bentiță brodată cu motive geometrice, rând de X-uri intercalate de romburi, brodate cu acul cu arnici negru, se închide cu șnuruleț cu ciucuri. Pe spate are patru rânduri cu motiv geometric.

Stare de conservare: foarte bună

23. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P2723

Titlu: ciupag

Datare, proveniență: mij. sec XX, Balta. Donație.2010 Golea Mariana

Material/Tehnică: pânză de casă; croit; asamblat, cusut, cheiță, brodat, arnici verde, galben, maro

Dimensiuni: L. 45cm.

Descriere: Cămașă fără poale, încrețită în jurul gâtului, cu altiță în blană formată de rânduri sabiate alăturate de motive geometrice variante de romburi, mâneca pe de-a întregul cu rânduleț pe lângă altiță, fără încreț, cu cinci rânduri de motiv geometric pe mânecă ce se unesc cu o bordură lată la capătul mânecii, largă, lucrată în același fel ca altiță, pe piept sunt brodate motive geometrice în rânduri prerusse iar de-a latul pieptului este brodată o tablă ca o placă, în același fel ca altiță, gura cămășii se închide cu șnuruleț împletit cu două culori, verde-galben, pe spate are brodate de asemenea două rânduri. Toate segmentele decorative ale mânecii și pieptului sunt într-un chenar brodat cu arnici maron, cusăturile principale sunt în cheiță simplă de culoare maron, verde galben.

Stare conservare: foarte bună. Valorificată expozițional. 2010. Vitrina lunii; 2011. expo temporară, *Ciupagul din PlaiulCloșani*.

24. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P2786

Titlu: ciupag

Datare: începutul sec. XX, Balta. Donație, 2011, Sporea Viorica

Material/Tehnică: pânză de casă; croit; asamblat; cusut; cheiță; brodat; arnici negru; crem; fluturi mărunți;

Dimensiuni: L: 47cm.

Descriere: Cămașă femeiască fără poale, tipul carpatic, cu bentiță la guler brodată cu motive geometrice, cu altiță pe de-a întregul, în rânduri culcate și rânduleț mai lat pe lângă altiță, cu încreț geometric, galben deschis cu două rânduri compacte de motive geometrice pe mâneca largă, pe piept motiv geometric compact brodat cu arnici negru, pe spate patru rânduri de motiv geometric, gura cămășii se încheie cu șnuruleț terminat cu ciucuri. Decorul este punctat cu fluturi mărunți. Cămașa este despicată pe mijlocul pieptului, fără cusătură

Stare conservare: foarte bună. Valorificată expozițional. 2011. expo temporară, *Ciupagul din PlaiulCloșani*.

25. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1191

Titlu: ciupag

Datare, Proveniență: mij. sec. XX, Costești, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, ales în război, arnici negru, crem,

Dimensiuni: L. 44cm;

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, cu mâneca tripartită, cu rânduleț pe lângă altiță, altița în tablă, formată alăturate de rombuțe și ochișori, mâneca largă la capăt, cu rânduleț de jur împrejur, cămașă despicată pe mijlocul pieptului, cu două table alese asemenea altiței, pe o parte și alta, iar pe mijlocul pieptului cu o fâșie de ornament ales tot cu negru, gura cămășii se termină cu o bentiță brodată cu rombulețe și ochi.

Stare de conservare: foarte bună

26. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1259

Titlu: ciupag,

Datare, Proveniență: mij. sec. XX, Prejna, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat cusut, brodat, arnici negru, mătășică galbenă, brodat peste fire

Dimensiuni: L: 47cm;

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, mâneca tripartită, cu rânduleț pe lângă altiță, altița în tablă, formată de rânduri sabiate de înlănțuire de zăluțe, încrețul îngust, brodat peste fire cu mătășică crem, cu motiv vegetal în formă de vrej, mâneca este în tablă formată de rânduri sabiate, de zăluțe, intercalate de rânduri de motivul saccăiei înlănțuit, la capăt este largă, cu un rânduleț de zigzag de jur împrejur, înafară de încreț tot decorul este brodat cu arnici negru, cămașă este despicată pe mijlocul pieptului decorat de o parte și alta de câte o tablă de rânduri sabiate asemenea celor de pe mănecă, gura încrețită a cămășii se termină cu o bentiță cu motive decorative geometrice, brodate cu negru.

Stare de conservare: foarte bună

27. Cămașă femeiască fără poale

Nr. inventar: P1164

Titlu: ciupag,

Datare, Proveniență: mij. sec. XX, Sfodea, Balta

Material/Tehnică: pânză de casă, croit, asamblat, cusut, ales în război, brodat, arnici grenă, galben,

Dimensiuni: L: 43cm;

Descriere: Cămașă încrețită în jurul gâtului, mâneca tripartită, cu rânduleț pe lângă altiță, altița în tablă, formată de rânduri de rombulețe, ochi înlănțuiți și linii serpuite, încrețul, ales cu fire de mătășică crem, mâneca este cu trei rânduri de motiv decorativ ca cel din tabla de la altiță, la capăt este largă, cu un rânduleț de jur împrejur, înafară de încreț tot decorul este ales cu arnici grenă, cămașă este despicată pe mijlocul pieptului decorat de o parte și alta de câte o tablă de motive decorative ca cele din altiță, gura încrețită a cămășii se termină cu o bentiță cu motive decorative geometrice, brodate cu grenă, o porțiune din despicătura de pe mijlocul pieptului este festonată cu arnici de culoare grenă, pe spate de asemenea rândulețe alese.

Stare de conservare: foarte bună